

NYHETER:

Vil forebygge overvekt

Side 14

NYHETER:

Krabben flykter fra kaldt vann

Side 9

NYHET!
Digitalt abonnement
FRA KR. 22,-
pr. mnd

HITRA-FRØYA

Tirsdag 4. oktober 2011 • Nr. 76 - 38. årgang • Kr. 20,-

www.hitra-froya.no

Taredrivstoff kan bli storindustri

Seaway energy solution vil lage fornybart miljødrivstoff av tare. Med frøyværingen Pål Bakken i spissen starter i høst forsøk med taredyrking. Side 4

KULTUR:

Dugnad for klokketårnet

Folket i grendene satte i stand klokketårnet på Sætervolden gravplass.

side 14

NYHETER:

Mistanke om tyvjakt

Hjorteavfall ble funnet innpakket i plast. Grunneieren mistenker tyvskyting

side 15

NYHETER:

Travel sommer

Uheldige hobbysnekkere og fiskere bidro til en travel sommer for ambulansetransporten i øyrekka.

side 24

Stramme rammer

Næringslivsrepresentant Olav Klungreseth advarer mot å tro at man skal få et kultur- og kompetansesenter som innfrir alle ønsker innenfor rammen på 111 millioner kroner.

Side 6 og 7

Nyhetstips

Kontakt redaksjonen på:
Telefon 45 22 98 88
post@hitra-froya.no

Lokale nyheter hele uka
hitra-froya.no

NYHETER

Stor søndagsfart til og fra øyene

M/F «Frøyaferja» må sette opp ekstraturer søndag og «kom ut av» opprinnelig kjøreplan.

Det er tydelig at mange har brukt denne helga til å ta en tur på hytta. Ytterst i øyriket merkes dette som stor pågang på ferjesambandet Dyrøya - Sula - Mausund.

For å ta unna toppene og den store trafikken, lar FosenNamsos Sjø M/F «Frøyaferja» ta en ekstratur på sambandet. Som følge av dette forplantet det seg en forsinkelse i forhold til opprinnelig ruteplan.

Trafikkselskapet opplyste at reisende må påregne ca en halv times forsinkelse utover ettermiddagen og kvelden.

Vil lage miljø- drivstoff fra havet

Seaweed energy solutions, med utflyttet Frøyværing Pål Bakken i spissen, starter i høst forsøk med tare dyrking ved Taraskjæret på Frøya. - Målet er å lage fornybart miljødrivstoff fra havet, sier Bakken.

HF Lars Otto Eide

Pål Bakken vokste opp på Frøya, og jobbet i ungdommen med å høste tang til farens tangmelfabrikk på Frøya. Senere dro han til Tokyo for å starte firma som importerte norsk fisk til Japan, og gjorde det samme i Singapore. Etter 12 år i Asia solgte han firmaet og ville starte med noe nytt for pengene.

- Viktigere enn regnskogen

- Jeg hadde interesse for fornybar energi fra havet, og ble oppmerksom på at verden hadde et stort behov for mer biomasse for energiformål. Det er mange problemer forbundet med landbasert biomasse, blant annet konflikt med matproduksjon og bruk av ferskvann. Når man dyrker havet unngår man disse problemene, og tare vokser raskere enn planter på land. Da jeg kom i kontakt med forskeren Svein Horn ved Universitetet for miljø og biovitenskap på Ås, og som hadde skrevet den eneste doktorgraden på omdanning av tare til bioenergi, ble ideen om tare dyrking forsterket. Nesten 100 prosent fokus er på landplanter, men 50 prosent av planteveksten skjer allerede i sjøen, der det ennå er stor plass. En annen ting er at regnskogen forsvinner, men det er et mye større problem at taren forsvinner verden over. Det er et mer prekært behov for å øke tilveksten av planter i sjøen, men det har ikke kommet ut blant folk

ennå, forteller Bakken.

Som sagt så gjort. Stolt-Nielsen gikk inn på eiersiden, og i samarbeid med Aqualine, Sintef havbruk, NTNU og flere utenlandske institusjoner har forskerne nå kommet så langt at de er klare for et forsøksprosjekt i større skala utenfor Frøya.

- Frøya best på tare

- Vi har testet ut materiell og mindre dyrking i flere år, men nå skal vi oppskalere testingen. Da falt det naturlig at vi valgte Frøya, som er et av de beste områdene i verden for vill tarevekst, sier Bakken.

Dyrking av tare har også positiv effekt på oppdrettsindustrien. Tare tar opp utslipp (nitrat og fosfor) fra oppdrett og tare dyrking fører dessuten til økt oksygeninnhold i sjøen.

Forsøksanlegget, som skal ligge ved Taraskjæret på Frøya er planlagt å settes i drift allerede denne høsten i nært samarbeid med Aqualine på Frøya. Men detaljene rundt hvordan taren skal dyrkes vil han ikke ut med.

- Det er konfidensielt, men vi har patentert et system som gjør at tare kan dyrkes i stor skala uten at det blir for arbeidskrevende. Utfordringen er at tradisjonell tare dyrking på tau, som de har drevet med i Asia i mange år, er arbeidskrevende og vil bli for dyrt i Norge. I hovedsak går konseptet ut på at vi dyrker frem små tareplanter på et stort flak, som vi senere setter i sjøen

for videre vekst, forteller Bakken.

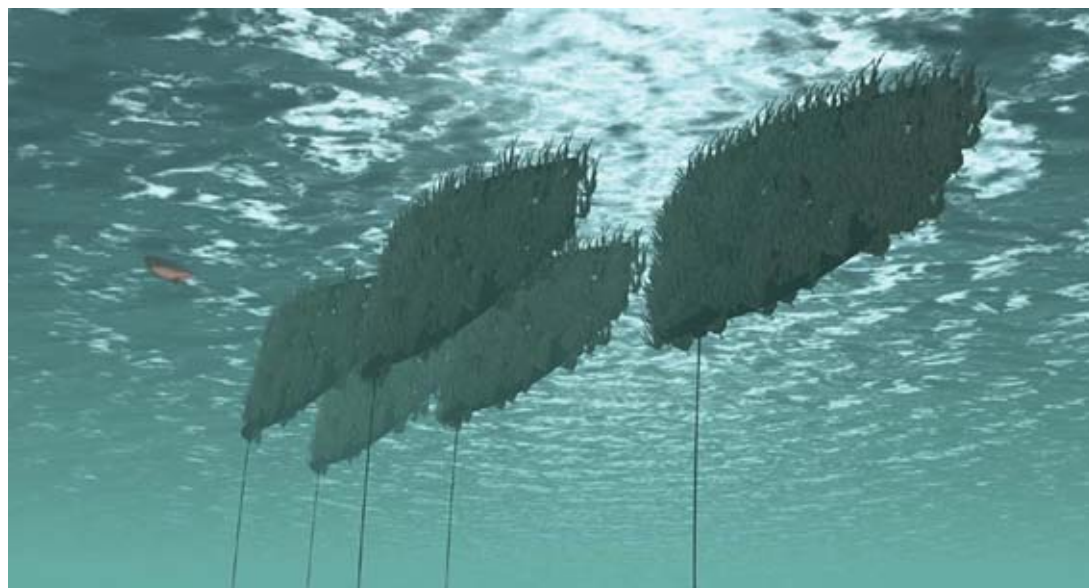
- Starten på en betydelig energinæring

Når plantene er klare til høsting etter 6-7 måneder, blir de omgjort til drivstoff.

- Det kan skje på to måter. Enten ved fermentering, slik at det produseres etanol, eller ved en råtningsprosess, som danner biogass. På sikt er det mest optimale å ha et bioraffineri som kan produsere begge deler, men også andre produkter som kan erstatte oljebaserte kjemikalier. Av avfallsproduktene er det mulig å produsere gjødsel, og fiskefôr ikke minst. Det er mange ting som kan åpne seg i fremtiden, mener Bakken.

Han ser for seg at drivstoff fra tare kan få stor betydning i en verden som skriker etter mer miljøvennlig drivstoff.

- Norges mål er å produsere 14 terawatt-timer (TWh) fornybar energi innen 2020. Hvis vi ser for oss en produksjon i stor skala på 500 kvadratkilometer (fast-Hitra er f.eks 571 km²) så kan man produsere ti millioner tonn tare. Det tilsvarer 462 millioner liter etanol, med et energiinnhold på 2,5 TWh. Bare det beviser at det kan være starten på en betydelig energinæring i Norge, sier Bakken.

TAREFLAK: Seaweed Energy Solutions har patentert metoden å dyrke tare på, som grovt sagt består i å plante taren på store flak som flyter i sjøen, og er festet til bunnen med en fortøyning.

TARE PÅ TANKEN: Seaweed Energy Solutions AS (S) odrivstoff i flere år. Nå vil de starte et større forsøk rederi. F.v: Knut Eidsvaag (Eidsvaag Kran og Transline AS) og Luiza Neves (Marin Biolog SES AS).

98 uten arbeid

Ved utgangen av september var 98 øyværingene uten arbeid. Dette er 12 flere enn på samme tid i fjor. I fylket faller ledigheten. Fra september i fjor har ledigheten i fylket falt med 16 prosent og ved utgangen av september er ledigheten i fylket på 2,3 prosent. - Det er svært opplyttende at ledigheten i fylket faller, sier Bente Wold Wigum, direktør i NAV Sør-Trøndelag.

På Hitra er 1,8 prosent av arbeidsstyrke ledige - på Frøya er tallet 2,7.

Ved utgangen av september er det vel 3.600 helt ledige personer i fylket. Dette er den laveste ledigheten siden finanskrisen høsten 2008. - Nedgangen i ledighet i september forsterker den tendensen vi har sett de siste månedene, sier Wigum. Det er særlig høy aktivitet innen bygg og anlegg samt industrien som bidrar til den positive utviklingen. I tillegg til den kraftige nedgangen her, er det nedgang i ledigheten innen alle yrkesgrupper.

Bremnes blir opposisjonsleder

De borgerlige partiene på Frøya skrev samarbeidsavtale søndag kveld. De vil blant annet innføre faste møter med Hitra og Snillfjord.

HF Bjørn Rønningen

Fremskrittspartiet, Venstre og Senterpartiet (samarbeidspartiene) er blitt enige om å inngå valgteknisk samarbeid og gruppesamarbeid for perioden 2011–2015. I dette inngår at Halgeir Bremnes (Frp) blir gruppe- og opposisjonsleder, med Arvid Hammernes (V) som nestleder.

Samarbeidsavtalen som ble underskrevet nå søndag kveld, omfatter også en sammenfatning av saker som partiene vil fremme i løpet av perioden. Her er noen av punktene mindretallet i Frøya kommunestyre sier man vil jobbe for:

Skole

Vi vil ta effektive og "elevnære" grep for å bedre elevresultatene i skolen. Tidlig innsats skal vektlegges. Det må skaffes kvalifiserte lærere og sørges for etterutdanning av lærere. Vi ønsker samarbeid med videregående skole. Vi ønsker å opprettholde grendaskolene så lenge det er pedagogisk forsvarlig.

Barnehage

Vi vil sørge for full barnehagedekning, med godt pedagogisk tilbud, i samarbeid med skolen. Likebehandling av offentlige og private barnehager mht. offentlig støtte. Like krav og tilsyn.

Helse og omsorg

Vi vil sikre god gjennomføring av Samhandlingsreformen. Heltidsstillinger skal tilbys når det ønskes, så langt det lar seg gjøre. Vi ønsker at eldreleder skal fungere som eldreombud, mot passende godtgjørelse. Bygging av omsorgsboliger og seniorboliger/seniorplussboliger utredes. Påbygging av en fløy på Sykehjemmet utredes. Flere faglærte i helsesektoren; etterutdannings- og lærlingeprogram.

Interkommunalt samarbeid

Vi vil ha trykk på kommunesamarbeidet og utnytte mulighetene som ligger i det. Vi vil legge særlig vekt på å få til et utvidet og godt samarbeid med Hitra. Det skal holdes minimum to felles formannskapsmøter i året med Hitra/Snillfjord.

Samferdsel og trafikksikkerhet

Vi vil arbeide for å få på plass bedre forbindelse til øyrekka. Gang- og sykkelveg Flatval-Hellesvik, og Nordskaget (Salmar-krysset). Omlegging av Fv 716 Flatval, med OPS. "Atlantertangenten", utredningsprosjekt (vind vann, vei). Asfalteringsprogram for kommunale veier videreføres. Utbygging av bredbåndsteknologi (4G). Ferdigstilling av Fv 714 framskyndes.

Halgeir Bremnes (Frp) blir gruppe- og opposisjonsleder i Frøya kommunestyre.

Kultur

Vi vil "bygge en kulturkommune", med en kultursatsing ifm nytt kulturhus, kulturskole, videregående skole. Kulturskolen må ha en sentral plass i en kulturkommune. Vi vil støtte frivillig arbeid, bl.a gjennom økte tilskudd til idrett, grendalag osv. Vi ønsker å redusere halveleie og baneleie. Basishall i det gamle amfi utredes. Kulturplan ferdigstilles snarest.

Vi ønsker å støtte jordbruket slik at det kan opprettholdes og utvikles, både med tanke på verdiskaping, bosetting, bevaring av dyrkajord og kulturlandskap. Det søkes etablert et fiskerifond for å støtte rekrutteringen til fiskerieringa. Kaianlegg og havner er et satsingsområde for samarbeidspartiene.

Nye boligfelt i grendene

Samarbeidspartiene vil prioritere å få på plass nye boligfelt i grendene. Det er viktig for utviklingen i grendene at det finnes boligfelt, gjerne sjønære, med ledige tomter.

Åpenhet i organisasjonen

Åpenhet i offentlig sektor er en forutsetning for at folkestyret skal fungere. For å sikre åpenheten ønsker samarbeidspartiene å sikre de ansattes rett til å delta i den offentlige debatten og til å komme med kritiske synspunkter. For å sikre at viktig informasjon kommer fram, skal kommunestyret minst én gang i året (høst) avholde møte med kommunens virksomhetsledere og tillitsvalgte.

SES AS) har gjort lovende forsøk med taredyrking og omgjøring til bi-
prosjekt på Frøya i samarbeid med blant andre Aqualine AS og Eidsvaag
portservice AS), Pål A. Bakken (Daglig leder SES AS), Joakim Teigås (Aqua-